

دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

Oakville Program in Stuttering

The Authors: Zahra Valitabar kerati
Morteza Faraz

رویکرد درمانی اکویل در لکنت

رویکرد درمانی اکویل در لکنت

پدیدآورندگان: زهرا ولیتبار کراتی - دکتر مرتضی فرازی

لکنت نوعی اختلال گفتاری است که در جریان پیوستار گفتار با تکرار، وقفه و کشیده‌گویی‌های غیرطبیعی متظاهر می‌شود. کتاب حاضر، حاصل تلاش نویسندگان جهت آشنایی بیشتر آسیب‌شناسان گفتار و زبان با رویکرد اکویل در درمان لکنت کودکان است که درمانگران را با مبانی نظری برنامه درمانی اکویل و شیوه اجرای گام به گام آن آشنا می‌کند. مطالعه این کتاب گامی مثبت و رو به جلو در درمان لکنت کودکان خواهد بود.

پدیدآورندگان: زهرا ولیتبار کراتی
دکتر مرتضی فرازی

انتشارات دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

به نام خداوند لوح و قلم

رویکرد درمانی اکویل در لکنت

پدیدآورندگان:

زهرا ولی تبار کراتی

دکتر مرتضی فرازی

سرشناسه	: ولی تبار کراتی، زهرا، ۱۳۷۳-
عنوان و نام پدیدآور	: رویکرد درمانی اکویل در لکنت / پدید آورندگان زهرا ولی تبار کراتی، مرتضی فرازی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، انتشارات، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۹ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۸۴-۲۶-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: واژه نامه.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۴۷] - ۴۸.
موضوع	: لکنت در کودکان -- درمان Stuttering in children -- Treatment لکنت در کودکان -- جنبه های روان شناسی Stuttering in children -- Psychological aspects
شناسه افزوده	: فرازی، مرتضی، ۱۳۴۴-
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی. انتشارات
رده بندی کنگره	: J۸۴۹۶RJ /
رده بندی دیویی	: ۶۱۸/۹۲۸۵۵۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۶۲۹۶۱۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

نام کتاب: رویکرد درمانی اکویل در لکنت

پدیدآورندگان: زهرا ولی تبار کراتی - دکتر مرتضی فرازی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۸۴-۲۶-۲

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

سال چاپ: ۱۴۰۳

چاپ: ارشیا

ناشر: دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

تلفکس: ۷۱۷۳۲۲۲۰

با قدردانی از همکاری

● صفحه آرا: گروه گرافیکی ارشیا

همه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است؛ هرگونه استفاده از متن به هر صورتی در قالب کتابچه، جزوه، تهیه CD آموزشی، تهیه نرم افزار، استخراج آزمون، ترجمه به دیگر زبانها و استفاده از مطالب کتاب، اشکال، تصاویر و... بدون اجازه کتبی از ناشر غیر قانونی است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	پیش‌گفتار.....
۹	مقدمه.....
۱۱	بخش اول: معرفی برنامه درمانی اکویل.....
۱۳	فصل اول: تاریخچه و مبنای نظری برنامه درمانی اکویل.....
۱۳	تاریخچه برنامه درمانی اکویل.....
۱۳	مبنای نظری برنامه درمانی اکویل.....
۱۷	فصل دوم: آشنایی کلی با برنامه درمانی اکویل.....
۱۷	کاندیدای دریافت برنامه درمانی اکویل.....
۱۷	مراحل برنامه درمانی اکویل.....
۱۸	برنامه درمانی اکویل برای کودکان دوزبانه.....
۱۸	شواهد علمی موجود برای برنامه درمانی اکویل.....
۲۱	فصل سوم: ارزیابی در برنامه درمانی اکویل.....
۲۱	ارزیابی شدت لکنت در برنامه درمانی اکویل.....
۲۵	بخش دوم: اجرای گام به گام برنامه درمانی اکویل.....
۲۷	فصل چهارم: اجرای گام به گام مرحله اول برنامه درمانی اکویل.....
۲۷	مرحله اول.....
۲۷	جلسات کلینیکی اولیه.....
۳۰	جلسات کلینیکی ثانویه (هیبرید: STS + بازخوردها).....
۳۷	فصل پنجم: اجرای گام به گام مرحله دوم برنامه درمانی اکویل.....
۳۷	مرحله دوم.....
۳۸	اجرای گام به گام مرحله دوم.....
۳۹	بخش سوم: راهنمای کار با کودکان در برنامه درمانی اکویل.....
۴۱	فصل ششم: نکات مهم در هنگام کار با کودکان.....
۴۷	منابع.....
۴۹	تعریف مفاهیم.....

فهرست شکل‌ها

صفحه

عنوان

۹	شکل ۱.۱. گفتار سیلابیک زمان‌بندی شده و بازخوردهای کلامی در برنامه درمانی اکویل.....
۱۴	شکل ۱.۲. مدل تغییرپذیری (Vmodel).....
۲۴	شکل ۱.۳. جدول نمره‌دهی SR.....

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۴	جدول ۲۰۱. بازخوردهای کلامی برنامه درمانی اکویل در جلسات هیبرید

لکنت، یکی از شایع‌ترین اختلالات گفتار و زبان است که می‌تواند به دو صورت رشدی و اکتسابی رخ دهد. شیوع لکنت رشدی در مقایسه با سایر اختلالات گفتار و زبان، حدود ۵ درصد است. از این ۵ درصد، نزدیک به سه چهارم آن‌ها بدون دریافت درمان مستقیم بهبودی خودبه‌خودی را تجربه می‌کنند که صرفاً ۱ درصد لکنت رشدی، به‌سمت پایدار و مزمین شدن گرایش پیدا می‌کند (۱)؛ بنابراین درمان لکنت رشدی در سنین پیش از دبستان از اهمیت زیادی برخوردار است. در درمان لکنت رشدی در این بازه سنی، عواملی همچون پذیرش لکنت از جانب والدین، همکاری والدین در درمان و پیگیری مجدانه آن‌ها، تمرکز بر جنبه‌های مختلف مرتبط با لکنت، توجه به طولانی بودن درمان و بعضاً استفاده از رویکرد تیمی بسیار مهم و حیاتی هستند (۲).

درمان‌های لکنت در کودکان بر پایه درمان غیرمستقیم و مستقیم استوار است. از مهم‌ترین درمان‌های غیرمستقیم در این دوره، رویکرد درمانی تعامل والد - کودک^۱ (PCI) پالین^۲ است (۳). درمان‌های مستقیم لکنت کودکان، تنوع بیشتری دارند و از میان آن‌ها می‌توان به برنامه لیدکامب^۳، برنامه قوانین روانی^۴ (FRP)، برنامه افزایش طول گفته^۵ (ELU) و وست‌مید^۶ اشاره نمود. در این میان، رویکردهایی همچون مدل درمانی تقاضا و ظرفیت^۷ (RESTART-DCM) نیز وجود دارند که از روش‌های غیرمستقیم و مستقیم استفاده می‌کنند (۴).

راهنمای اجرای برنامه درمانی اکویل^۸ که در سال ۲۰۲۳ توسط مرکز تحقیقات لکنت استرالیا^۹ تهیه شده است، نشان می‌دهد که این رویکرد درمانی نیز در درمان مستقیم لکنت جایگاهی باز کرده است (۵). هدف این کتاب، آشناسازی با مراحل گام به گام این رویکرد برای دانش‌آموختگان این رشته در سطوح مختلف و خانواده‌هایی که از لکنت فرزندشان رنج می‌برند، می‌باشد. در پایان از سرکار خانم یاسمن حبیب‌زاده عمران جهت طراحی روی جلد این کتاب سپاسگزاریم.

1. Parent-Child Interaction (PCI)

4. Fluency Rules Program (FRP)

6. Westmead

8. Oakville Program (OP)

2. Palin

5. Extended Length of Utterance (ELU)

7. Demand and Capacity (DC)

9. Australian Stuttering Research Centre (ASRC)

3. Lidcombe Program (LP)

مقدمه

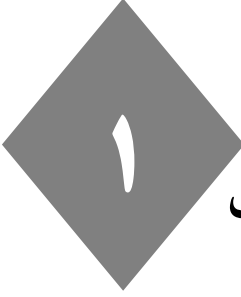
برنامه اکویل یک برنامه درمانی رفتاری با هدف کاهش یا حذف لکنت، همراه با رسیدن به گفتار طبیعی با سرعت طبیعی است. درمانگر در طول درمان، علاوه بر آموزش و راهنمایی والدین، بر عملکرد آن‌ها نیز نظارت می‌کند. در واقع این برنامه، تلفیقی از برنامه لیدکامب و وست‌مید است. در این برنامه نیازی به تغییر سبک و سیاق زندگی والدین نیست؛ اما والدین نخست باید در طول تمرین در طی روز، کودک را ترغیب کنند تا از روش سیلابیک زمان‌بندی شده^۱ (STS) استفاده کند و سپس به گفتار با یا بدون لکنت کودک بازخورد کلامی^۲ دهند (۵) (مطابق شکل ۱.۱).

Verbal Contingencies بازخوردهای کلامی	Syllable-timed speech (STS) گفتار سیلابیک زمان‌بندی شده
مشابه برنامه لیدکامب است؛ اما در مواردی که گفتار ناروان رخ می‌دهد: والدین با STS از کودک درخواست تکرار گفته با STS می‌کنند.	به معنی بیان سیلابیک یا بیان به‌موقع هر هجا با ضربه‌های ریتمیک است. بدین صورت که در هر هجا، دیرش هر واژه یا واژه‌های موجود در هجاهای دیگر یکسان باشد.
نسبت به گفتار روان و ناروان ارائه می‌شود؛ اما باید تعداد دفعات بازخورد مثبت مانند تحسین و ... بیش از درخواست تکرار با STS و خوداصلاحی باشد.	برای کودکان می‌توان از اصطلاح ریتمیک آهنگین یا ... استفاده کرد.
این بازخوردها می‌توانند در حین تمرین یا در طول روز طبق دستور درمانگر توسط والدین ارائه شوند.	به‌منظور دستیابی به دوره‌هایی از گفتار بدون لکنت، فقط برای یک دوره کوتاه از STS استفاده می‌شود.

شکل ۱.۱. گفتار سیلابیک زمان‌بندی شده و بازخوردهای کلامی در برنامه درمانی اکویل (۵)

بخش اول

معرفی برنامه درمانی اکویل

فصل اول

تاریخچه و مبانی نظری برنامه درمانی اکویل

تاریخچه برنامه درمانی اکویل

براساس یکی از مدل‌های علیت لکنت، سیستم حرکتی گفتار افرادی دارای لکنت ممکن است مستعد تغییراتی در تکیه زبانی باشد و این تغییرات می‌توانند باعث ایجاد لحظات لکنت شوند (۶). گفتن به موقع هر هجا با ضرب‌آهنگ موزون، این تغییرات را کاهش می‌دهد و به کودک اجازه می‌دهد تا گفتار بدون لکنت تولید کند.

یک کارآزمایی اولیه با گفتار سیلابیک زمان‌بندی شده (STS) در کودکان سن مدرسه نشان داد که تمرین STS می‌تواند لکنت را به طور قابل توجهی در طی ۶ هفته اول درمان کاهش دهد. با این حال، تمرین STS به تنهایی قادر به حفظ این کاهش‌ها نبود و عدم تعمیم کودک به یک مسئله مهم تبدیل شد. به منظور مقابله با این دو موضوع، بازخوردهای کلامی والدین برای گفتار با و بدون لکنت به این رویکرد افزوده شد (۷، ۸).

مبانی نظری برنامه درمانی اکویل

همان‌طور که پیش‌تر نیز گفته شد، برنامه اکویل ترکیبی از برنامه درمانی وستمید و لیدکامب است که با هدف حذف یا کاهش لکنت در کودکان ایجاد شده است. برای توضیح مبنای نظری این برنامه، نیاز است به مبنای نظری رویکردهای وست مید و لیدکامب بپردازیم.